

Odpady problemowe

czyli co zrobić z zepsutą pralką, starą szafą, świetlówką czy przeterminowanymi lekami?

ODPADY PROBLEMOWE to wszelkiego rodzaju odpady, których nie należy wrzucać do zwykłych koszy na śmieci – informuje o tym przekreślony znak kubła na opakowaniu lub obudowie takiego produktu. Są to na ogół odpady wielkogabarytowe, które nie mieszczą się w zwykłych kontenerach oraz tzw. odpady niebezpieczne, zawierające toksyczne substancje, które z tego powodu nie mogą być kierowane na zwykłe składowiska. Do niebezpiecznych odpadów zaliczamy między innymi ZSEE (tj. zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny), leki, kleje, smary i baterie.

Co?	ODPADY WIELKOGABARYTOWE stare łóżko, stół, szafa, materac itp.	BATERIE I AKUMULATORY	LEKI niezużyte i przeterminowane	URZĄDZENIA ELEKTRYCZNE I ELEKTRONICZNE: lodówka, komputer, telefon komórkowy, zegarek itp. (ZSEE)	ŚWIETŁÓWKI, ŻARÓWKI ENERGOOSZCZĘDNE (ZSEE)	INNE farby, smary, lakiery, kleje itp.
Dlaczego nie można ich wyrzucić do zwykłego kosza na śmieci?	Odpady złożone z wielu materiałów, o dużych rozmiarach, niemieszczące się w zwykłym koszu na śmieci. Zawierają wiele surowców wtórnych, trudnych do rozdzielania i posegregowania przez zwykłego użytkownika.	Zawierają metale ciężkie, takie jak: ołów, kadm, nikiel, cynk i rtęć. Ołów i rtęć wpływają trująco na ludzkie komórki oraz narządy, dodatkowo rtęć ma działanie rakotwórcze. Toksyczny kadm powoduje anemię. Baterie, wyrzucane do zwykłych koszy na śmieci, w procesie degradacji wydzielają szkodliwe związki bezpośrednio do gleby, w następstwie czego substancje te przenikają do wód gruntowych, co prowadzi do skażenia środowiska.	Zawierają szereg niebezpiecznych związków chemicznych, które, po przedostaniu się do gleby lub wody, mogą doprowadzić do skażenia środowiska. Antybiotyki, rozpuszczone w wodzie gruntowej, mogą powodować wytwarzanie u bakterii oporności, co może skutkować późniejszymi problemami w ich zwalczaniu.	Są to odpady złożone z wielu materiałów, zawierających niebezpieczne substancje, szkodliwe zarówno dla środowiska, jak i dla zdrowia ludzi: freon w lodówkach, rtęć w kineskopach czy ołów w połączeniach lutowanych. W związku z tym nie mogą być samodzielnie demontowane i segregowane. Podczas recyklingu odzyskuje się z nich przede wszystkim miedź, także prócz tego tak różnorodne materiały jak np.: złoto i srebro z komputerów i telefonów komórkowych. Szklane drzwiczki z pralki mogą być natomiast przerobione np. na naczynia żaroodporne.	Są to odpady niebezpieczne, przede wszystkim ze względu na zawartą w nich rtęć. Uszkodzone, uwalniają do gleby, wody i powietrza tę toksyczną substancję, która kumulowana jest w organizmie ludzkim w nerkach i wątrobie, co prowadzi do poważnych zaburzeń funkcjonowania organizmu i licznych chorób. Świetlówki mogą jednak zostać poddane recyklingowi, a wówczas aż 90% elementów i surowców, odzyskanych w wyniku tego procesu, może posłużyć do produkcji nowej świetlówki.	Ze względu na złożoność składu chemicznego oraz wydzielenie w trakcie rozkładu wielu niebezpiecznych substancji (benzenu, toluenu, pochodnych chloru), odpady te muszą podlegać specjalistycznej utylizacji. Wymienione substancje mają negatywny wpływ na zdrowie człowieka – powodują podrażnienie oczu, ogólne zatrucie organizmu i wzrost zachorowań na nowotwory, nie wolno więc wylewać ich do kanalizacji ani na trawnik, gdyż mogą doprowadzić do ciężkiego skażenia wód gruntowych i gleby.
Co zrobić z odpadem?	Oddać do lokalnego punktu zbiórki odpadów wielkogabarytowych lub skorzystać z organizowanych przez gminę zbiórek tego rodzaju odpadu (np. wystawek chodnikowych). Informacje na ten temat można uzyskać w urzędzie gminy.	Do specjalnych pojemników na baterie i akumulatory, znajdujących się w większych sklepach, szkołach oraz niektórych urzędach. Każdy konsument ma też prawo oddać zużyty akumulator czy baterię przy zakupie nowego, w ilości jeden do jednego.	Do specjalnych pojemników na leki, znajdujących się w specjalnie oznaczonych aptekach. Listę aptek, przyjmujących przeterminowane leki w danym regionie, można znaleźć w Internecie.	Oddać do lokalnego punktu zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (ZSEE) lub Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON). Każdy konsument ma prawo oddać zużyty sprzęt przy zakupie nowego towaru tego samego rodzaju, w stosunku jeden do jednego. Stary, niepotrzebny sprzęt, wciąż nadający się do naprawy, można przekazać do serwisu.	Oddać do lokalnego punktu zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (ZSEE) lub Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON). Można także skorzystać ze specjalnych pojemników na świetlówki i żarówki energooszczędne, znajdujących się w dużych sklepach, oferujących w swym asortymencie sprzęt elektryczny. Każdy konsument ma prawo oddać zużytą świetlówkę przy zakupie nowej, w ilości jeden do jednego.	Oddać do Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON) lub skorzystać z organizowanych przez gminę zbiórek odpadów niebezpiecznych. Informacje na ten temat można uzyskać w urzędzie gminy.

Plansza edukacyjna powstała w ramach projektu „Akademia Odpadowa” finansowanego ze środków:

Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Krakowie

Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie

Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Opracowanie: **Katarzyna Juras**
Korekta: **dr Agnieszka Rozpłochowska-Boniatowska**
Grafika i skład: **Edward Bobeł**

Zdjęcia:
www.commonswikiimedia.org
www.istockphoto.com
www.office.microsoft.com
Marta Tarabuła-Fiertak

Stowarzyszenie Ekopsychologia
ul. Grabina 6/18, 32-840 Zakliczyn
www.ekopsychologia.pl
e-mail: ekopsychologia@ekopsychologia.pl

